

Kohtuasi C-515/18

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

6. august 2018

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunale Amministrativo Regionale per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus, Itaalia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. juuli 2018

Kaebaja:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Vastustaja:

Regione autonoma della Sardegna

Kolmas isik:

Trenitalia SpA

[...]

[...]

Tribunale Amministrativo Regionale per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus, Itaalia)

[...]

[...]

KOHTUMÄÄRUS

kaebuse [...] kohta, mille on esitanud:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Itaalia konkurentsiamet) [...]

versus

Regione Autonoma della Sardegna (Sardiinia autonoomne maakond) [...],

kolmas isik:

Trenitalia S.p.A. [...]

nõudes, et tühistataks

- osakonnajuhataja 17. juuli 2017. aasta otsus nr 406, mis puudutab **[lk 2]** ajavahemikuks 1.1.2017–31.12.2025 Sardiinia maakonna raudtee-ühistransporditeenuse kohta otselepingu sõlmimist Trenitalia S.p.A-ga;

- Sardiinia maavalitsuse 27. juuni 2017. aasta otsus nr 31/4, millega anti luba sõlmida Sardiinia maakonna ja Trenitalia vahel üheksa-aastane raudtee-ühistransporditeenuse leping.

[...] *[menetlust puudutavad väljendid]*

1. Käesolevas kohtuasjas arutatava kaebusega, mille Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (Itaalia konkurentsiamet, edaspidi „konkurentsiamet“) on esitanud 10. oktoobri 1990. aasta seaduse nr 287 artikli 21-*bis* alusel, palutakse tühistada [...] *[kaks eelviidatud maakondliku akti]*.

2. Konkurentsiamet viitab kõigepealt sellele, et sai ühelt reisijateveo sektoris tegutsevalt ettevõtjalt teate puuduste kohta menetluses, mida Sardiinia maakond oli alustanud selleks, et sõlmida maakonna raudteeveoteenuste otseleping.

3. Seda menetlust alustati turu teavitamiseks mõeldud eelteatega, mis avaldati 29. detsembril 2015, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 **[lk 3]** artikli 7 lõikes 2. Eelteate avaldamise järel saabusid maakondlikule ametiasutusele peale Trenitalia S.p.A. taotluse ka teated ARRIVA ITALIA RAIL s.r.l-i (13. jaanuaril 2016) ja AW RAIL s.r.l-i (2. novembril 2016) osalemishuvist.

4. Osakonnajuhataja eelmainitud 17. juuli 2017. aasta otsusega usaldas Sardiinia maakond – lähtudes eeldusest, et Trenitaliaga peetud läbirääkimiste tulemusel sõlmitud teenuse osutamise leping vastab eesmärkidele, mille maakond on endale seadnud – selle teenuse osutamise Trenitaliale, jättes alustamata menetlusetapi, kus võrreldaks osalemishuvi väljendanud ettevõtjate konkureerivaid pakkumusi, ning mis eriti oluline, rahuldamata taotlust, mille esitas sel eesmärgil ARRIVA ITALIA RAIL s.r.l., kes palus 27. märtsi 2017. aasta kirjaga, et „*maakond esitaks vormilise raamistiku, mille piires [toimuks] konkureerivate pakkumuste võrdlemine*“ [...].

5. Vaidlustatud meetmete vastu esitab konkurentsiamet kaks väidet, mis puudutavad peamiselt maakondliku raudteetransporditeenuse otselepingu

sõlmimise õigusvastasust vastuolu tõttu määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõigetega 2 ja 4. Täpsemalt on konkurentsiamet seisukohal, et ühenduse määruse säte (artikli 5 lõige 6), mis lubab sõlmida kõnealuse teenuse osutamise lepingu otse, ei ütle midagi menetlusnormide kohta, mida pädev asutus peab teenuseosutaja väljavalimisel täitma ning mis peavad lähtuma selliste üldpõhimõtete järgimisest nagu võrdse kohtlemise, diskrimineerimiskeelu ja läbipaistvuse põhimõte, millel põhineb Euroopa Liidu toimimise leping ning mida määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõiked 2 ja 4 rakendavad.

6. Lisaks tuleb kaebuse esitanud konkurentsiameti arvates tõlgendada eelviidatud sätteid lähtuvalt määruse **[lk 4]** põhjendustest 29 ja 30. See peaks võimaldama tõlgendada kõnealuse teenuse otselepinguid puudutavaid Euroopa õigusnorme nii, et eelteate avaldamisel küllalt vara enne lepingu sõlmimist (EÜ määruse artikli 7 lõige 2) on eesmärk see, et potentsiaalsed avaliku teenuse osutajad saaksid koostada taotluse, mida otselepingu sõlmimise menetluses esitada (seoses sellega viitab konkurentsiamet ka Euroopa Komisjoni teatisele 2014/C92/01 tõlgendamissuuniste kohta seoses määrusega (EÜ) nr 1370/2007 (avaldatud ELT-s, 29.3.2014)).

7. Järgmiseks tuleneb sellest, et Sardiinia maakonna kui käesoleval juhul pädeva asutuse teavitamiskohustuste hulka oleks eelviidatud määruse (EÜ) artikli 7 lõike 2 kohaselt pidanud kuuluma ka see, et isikult, kes endiselt transporditeenust osutab (n.ö turgu valitsevalt ettevõtjalt, kes on praegusel juhul Trenitalia S.p.A) oleks nõutud kõiki tema valduses olevaid andmeid nõudluse taseme, töötajaskonna suuruse, veeremi ja muu kohta, et anda need kõnealuse teenuse osutamise lepingust potentsiaalselt huvitatud isikute käsutusse.

8. Kohtumenetluses osaleb Sardiinia maakond, kes – osutanud, et määrus (EÜ) nr 1370/2007 lubab sõlmida raudteetranspordi kohta avaliku teenindamise otselepingu (artikli 5 lõige 6) – väidab vastu, et konkurentsiameti seisukoht viiks otselepinguid puudutava õigusnormi kohaldamata jätmiseni, kuna ta kirjeldab tegelikult hankemenetlust. Sama ka teavitamiskohustuste kohta: arvestades, et maakondlik asutus järgis määruse (EÜ) nr 1370/2007 artiklis 7 sätestatud, hõlmaksid Arriva Italia Rail s.r.l-i nõutud täiendavad dokumendid üksikasjalikku teavet, mida antakse ainult hankemenetlustes, kuid mitte otselepingu sõlmimise menetlustes.

9. Kohtumenetluses osaleb ka Trenitalia S.p.A., kes väidab, et Sardiinia maakond toimis õigesti nii otselepingu õiguspärasuse aspektist vastavalt määruse (EÜ) **[lk 5]** nr 1370/2007 artikli 5 lõikele 6 kui ka teavitamis- ja põhjendamiskohustuse täitmise aspektist.

10. [...] *[menetlus]*

11. Konkurentsiameti esitatud küsimusi arvesse võttes leiab siinne kohtukoosseis, et peab esitama Euroopa Liidu Kohtule Euroopa Liidu toimimise lepingu

artikli 267 alusel eelotsusetaotluse, küsides allpool esitatud sõnastuses, kuidas tõlgendada eelviidatud ühenduse määruse nr 1370/2007 sätteid.

12. Kõigepealt tuleb märkida, et võttes arvesse kaebuse väidete tihedat seost, on nad mõlemad asjakohased selles mõttes, et kui kas või üks esitatud väidetest peaks vastu võetama, võimaldab see vaidluse lahendada ning vaidlustatud meetmed sellest tulenevalt tühistada.

13. - Asjassepuutuvad Euroopa Liidu õigusnormid

Käesoleva kohtuasja lahendamisel puutub asjasse mitu määruse (EÜ) nr 1370/2007 sätet.

Esiteks eelmainitud määruse artikli 5 lõige 6, kus on sätestatud:

„Kui see ei ole siseriikliku õigusega keelatud, võivad pädevad asutused otsustada sõlmida avaliku teenindamise otselepingud raudteetranspordi kohta, kuid mitte rööbastranspordiliikide, nagu metroo või trammid kohta. Erandina artikli 4 lõikest 3 ei ületa selliste lepingute kestus 10 aastat, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 4 lõiget 4.“

Lisaks on asjakohased artikli 7 lõiked 2 ja 4, kus on sätestatud:

„Iga pädev asutus võtab vajalikud meetmed, et hiljemalt üks aasta enne pakkumiskutse väljakuulutamist või otselepingu sõlmimist oleks Euroopa Liidu Teatajas avaldatud vähemalt järgmine teave:

a) pädeva asutuse nimi ja aadress;

b) kavandatav lepingu sõlmimise laad;

[lk 6]

c) lepingu sõlmimisega potentsiaalselt seotud teenused ja territooriumid.

Pädevad asutused võivad otsustada seda teavet mitte avaldada juhul, kui avaliku teenindamise lepingud käsitlevad avalike reisijateveoteenuste osutamist aastas vähem kui 50 000 kilomeetri ulatuses.

Juhul, kui nimetatud teave pärast avaldamist muutub, avaldab pädev asutus võimalikult kiiresti paranduse. See parandus ei piira otselepingu või pakkumiskutse alguskuupäeva.

Käesolevat lõiget ei kohaldata artikli 5 lõikele 5.“ (määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõige 2) .

Eelviidatud artikli 7 lõikes 4 on sätestatud:

„Pädev asutus edastab huvitatud isiku palvel avaliku teenindamise otselepingu sõlmimise otsuse põhjenduse.“

Viimaks tuleb viidata ka määruse (EÜ) nr 1370/2007 põhjendusele 29 (mis on sõnastatud nii: *„Avaliku teenindamise lepingute sõlmimiseks (välja arvatud erakorraliste meetmete ja lühikesi vahemaid puudutavate lepingute puhul) peaksid pädevad asutused võtma vajalikke meetmeid, et teatada sellest vähemalt üks aasta ette, et anda võimalikele avaliku teenuse osutajatele võimalus reageerida.“*) ja põhjendusele 30 (*„Avaliku teenindamise otselepingutele tuleks kohaldada suuremat läbipaistvust“*).

14. Itaalia õigusnormid.

Itaalia õigusnormidest on asjakohane 23. juuli 2009. aasta seaduse nr 99 artikkel 61, kus on sätestatud: *„Et maakondliku ja kohaliku ühistranspordi sektoris liberaliseerimisprotsessi ja konkurentsi ühenduse õigusnormidega ühtlustada, võivad ametiasutused, kes on pädevad teenuste osutamise kohta lepinguid sõlmima – ka sektori regulatsioonist kõrvale kaldudes – tugineda [lk 7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 5 lõigetele 2, 4, 5 ja 6 ning artikli 8 lõikele 2. Äriühingute suhtes, kellega on Itaalias või välisriikides sõlmitud eelviidatud määruse (EÜ) nr 1370/2007 sätetele vastavad teenindamislepingud, ei kohaldata 19. novembri 1997. aasta nr 422 artikli 18 lõike 2 punktis a ette nähtud kõrvalejätmist.“*

Lisaks tuleb arvesse võtta 18. aprilli 2016. aasta seadusandliku dekreeedi nr 50 (millega rakendatakse direktiive 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kontsessioonilepingute sõlmimise kohta, riigihangete kohta ning vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihangete kohta, ning korraldatakse ümber kehtiv ehitustööde, teenuste ja asjade riigihangete regulatsioon) artikli 17 lõike 1 punkti i, kus on sätestatud: *„Käesoleva seadustiku sätteid ei kohaldata teenuste hangete ja kontsessioonide suhtes, mis [...] i) puudutavad avalikke reisijateveoteenuseid raudteel või metroos; [...]“; ning sama hankeseadustiku artiklit 4: „Käesoleva seadustiku kohaldamisalast osaliselt või tervenisti välja jäävates ehitustööde, teenuste või asjade hangetes valitakse edukas pakkumus välja, järgides nii säästlikkuse, tõhususe, erapooletuse, võrdse kohtlemise, läbipaistvuse, proportsionaalsuse, üldsuse teavitamise, keskkonnakaitse kui ka energiatõhususe põhimõtet.“*

15. Järeldused

Kahtlus, mille tõttu eelotsuse küsimuse esitamine on põhjendatud, on seotud määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõigete 2 ja 4 tõlgendamisvõimalusega, mis on kooskõlas aluslepingu põhimõtetega, mis puudutavad konkurentsi, diskrimineerimiskeeldu ja läbipaistvust, ja annab määruse eelviidatud sätetele laiemat tähendust: nii otselepingut sõlmida kavatsevatele asutustele kehtiva turu teavitamise kohustuse aspektist, mis peaks võimaldama kõigil teenuse osutamisest potentsiaalselt huvitatud ettevõtjatel esitada tõsiseltvõetava ja mõistliku

pakkumuse; kui ka [lk 8] otselepingu sõlmimiseks välja valitud ettevõtja valiku põhjendamise aspektist, mis peaks hõlmama ka võrdlevat hindamist, kui asutus peaks pärast määruse (EÜ) artiklis 7 ette nähtud eelteate avaldamist saama mitu teenuse osutamise taotlust. Nagu eespool märgitud, on Euroopa Kohtu vastusel otsustav tähtsus, et lahendada see vaidlus, mis puudutab määruse (EÜ) korduvalt viidatud sätete reguleerimisala.

16. Eelotsuse küsimuste sõnastus

Eelnevast lähtudes esitab T.A.R. per la Sardegna (Sardiinia maakonna halduskohus) järgmised küsimused:

„Kas 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see seab otselepingu sõlmimist kavatsevale pädevale asutusele kohustuse võtta vajalikud meetmed, et avaldada või edastada vajalik teave kõigile teenuse osutamisest potentsiaalselt huvitatud ettevõtjatele, et need saaksid esitada tõsiseltvõetava ja mõistliku pakkumuse?“

„Kas 23. oktoobri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1370/2007 artikli 7 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et pädev asutus peab enne otselepingu sõlmimist hindama võrdlevalt kõiki teenuse osutamise taotlusi, mille ta võib pärast sellesama artikli 7 lõikes 4 ette nähtud eelteate avaldamist saada?“

Esitatud põhjendustest lähtudes

määrab Tribunale Amministrativo Regionale per la Sardegna, Sezione Prima (Sardiinia maakonna halduskohtu esimene koda) järgmist:

1) esitada Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 alusel Euroopa Liidu Kohtule põhistuses toodud eelotsuse küsimus;

2) peatada käesolev menetlus kuni eelotsuse küsimusele vastuse saamiseni;

[...] [lk 9] [...]

[...] Cagliari [...] 4. juuli 2018 [...]

[...] [standardväljendid ja allkirjad]